



تأثیر سیاستهای پولی و مالی در تامین مخارج ازدواج جوانان توسط خانواده ها

ناصر خیری^۱، سحر نوعی^۲، زهره عابدی^۳، عبدالرحیم هاشمی دیزج^۴

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد نظری، دانشگاه محقق اردبیلی

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد نظری، دانشگاه محقق اردبیلی

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد اقتصاد نظری، دانشگاه محقق اردبیلی

۴- استادیار دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه محقق اردبیلی

چکیده

در هر دوره ی زمانی و با توجه به شرایط اقتصادی از سیاستهای پولی و مالی خاصی استفاده میشود. از این رو، میزان تاثیرگذاری سیاستهای پولی با توجه به ابزارهای پولی اتخاذ شده متفاوت است. مسأله ی مهم، تاثیر سیاست های پولی بر سایر اجزای اقتصاد است. یکی از کانون های تاثیرگذاری سیاستهای پولی و مالی اقتصاد، تاثیر بر مخارج ازدواج است. تخمین مخارج ازدواج جوانان یکی از دغدغه های مهم سالیان اخیر و حال حاضر خانواده هاست که هر ساله دستخوش نوسان در حوزه های مختلف میشود و عوامل تاثیر گذار فراوانی در این امر دخیل می باشد که سیاست های پولی و مالی دولت یکی از این عوامل است که باعث رشد قیمت ها، کاهش قیمت ها (مسکن -جهازیه -سکه و...) میشود. واثرات آن در رشد ازدواج و تشویق جوانان به ازدواج تاثیر بسزایی می گذارد. که متغیرهای مهمی چون تورم و نقدینگی یا کاهش عرضه ی پول یا نرخ بهره در اثر این سیاست پدید می آید.

واژه های کلیدی: سیاست های پولی و مالی (انبساطی-انقباضی)، نقدینگی، تورم، نرخ بهره



۱. مقدمه

یکی از مباحث مطروحه در اقتصاد کلان بخصوص در حیطه پولی و مالی پیدایش سیاستهای پولی و مالی و به واقع مداخله دولت ها در بخش های کلان اقتصادی است هدف از سیاست های پولی در کشورهای صنعتی پیشرفته و کشورهای روبه توسعه تا حدودی متفاوت است. در کشورهای صنعتی هدف مذکور برطرف ساختن تورم، رفع کساد و رسیدن به اشتغال کامل است. در حالی که برای کشورهای روبه توسعه، هدف عمده ی سیاست پولی، رشد اقتصادی و افزایش درآمدهای دولتی و عرضه کل بوده است سیاست های دولت در افزایش یا کاهش حجم پول که از آن به عنوان سیاست پولی مالی انبساطی و انقباضی یاد می شود با ابزارهای خاصی از جمله تغییر نرخ بهره یا تغییر نرخ مالیات صورت می گیرد که فرآیند حاصل از این سیاست در بازار کالا و خدمات و عرضه و تقاضا تاثیر میگذارد و در حوزه اجتماعی از جمله تامین مخارج ازدواج جوانان روشن تر بوده که از طرق مختلف از جمله میزان دریافت تسهیلات ازدواج با نرخ بهره معین، خرید مسکن طلا، سکه... می توان بررسی و تعیین کرد در سالهای اخیر و در حال حاضر رشد متوسط ازدواج جوانان و انگیزه های آنان برای تشکیل زندگی همیشه دستخوش تغییرات بوده و امید برای ازدواج و تامین هزینه های آن از جنبه های مختلف در گرو سیاست های دولت بوده که در افزایش یا کاهش انگیزه ازدواج بسیار دخیل و حاکم بوده است. بیکاری- تورم های سالیانه که در اثر این سیاست ها پدید آمده است بعنوان دو عامل مهم در زمینه ازدواج و تامین هزینه ها که از آن بعنوان مانع و غول عدم انگیزه یاد میشود. هرچند فاکتورهای دیگری در زمینه ازدواج وجود دارد ولی طبق نتایج و تحقیقات انجام شده این دو فاکتور درصد بالا و تعیین کننده ای در انگیزه ازدواج به دلیل شاخصه پشتوانه مالی که دارند برخوردار هستند. در شرایط تورمی کار که دولت می بایستی سیاست مالی انقباضی و پولی انقباضی را به دلیل افزایش حجم پول و رشد به رویه ی نقدینگی اعمال کند از ابزار افزایش مالیات و افزایش نرخ بهره ی بانکی استفاده می کند تا حجم پول در گردش کاسته شود و تقاضای معاملاتی کمتر بشود و قیمت ها کنترل شود این سیاست ها در کنار مزایایی که برای کشور دارند می تواند هزینه ی دریافت وام و تسهیلات را بیشتر کند و نرخ بیکاری را افزایش دهد که اجرای این سیاست ها می تواند در ازدواج و تامین هزینه ی آنان اثر منفی گذاشته و به طبع از شرایط تامین هزینه ها محروم شود. اما حسن اجرای این سیاست جلوگیری از افزایش بی رویه قیمت های کالا است. که نقطه قوتی برای خانواده ها به حساب می آید. برعکس در شرایط رکود کشور که حجم پول در جامعه کمتر است به جهت عرضه ی کم پول با نرخ بهره بالا روبروست و موسسه های تولیدی با کمبود نقدینگی مواجه هستند دولت از سیاست مالی انبساطی و پولی انبساطی استفاده می کند و با کاهش مالیات و کاهش نرخ بهره بانکی شرایط دریافت وام و تسهیلات را آسان نموده و اشتغال را رونق داده و درآمد دریافتی خانواده ها بیشتر شده و تقاضای آنان برای خرید کالاها و خدمات بیشتر می شود و انگیزه های تشکیل خانواده را به دلیل تامین هزینه ها بیشتر می کند.



۲. پیشینه و روش تحقیق

سابقه و مبادی پولی در میان تاریخ شناسان، اقتصاددانان، مردم شناسان (جامعه شناسان) و پول شناسان مورد بحث است. اعتقاد عمومی غرب بر این باور است که سکه ها نخستین بار در لیدی قدیم در قرن هشتم ق.م به وجود آمد که این تاریخ مربوط به چین قدیم است. پول به عنوان وسیله مبادله دارای ارزش (دارای قدرت ذخیره ارزش) و واحد شمارش تحول یافته است. طبق اظهار هیکس (۱۹۶۹) و به دنبال آن منگر (۱۸۹۲) ایجاد پول به رشد تجارت مربوط می شود. مبادله کنندگان علاوه بر کالاهایی که مبادله می کنند موجودی کالای دیگری را نزد خود نگه می دارند که به آسانی قابل نگهداری و ذخیره کردن است و در سطح وسیعی برای همگان در بازار شناخته شده ات و قابلیت تقسیم نیز دارد که بهترین مثال این کالا فلزات گرانبها هستند. این کالا به عنوان واحد شمارش بکار رفته و بنابراین به عنوان وسیله مبادله نیز بکار می رود. با توجه به این موارد می توان اظهار داشت پول اولیه از فعالیت بازار به وجود آمد. پرداخت حقوق نیز با وسیله ای که قدرت خرید آن تعمیم یافته باشد آسان تر است. بنابراین دولت ها به این کار مبادرت کردند. در واقع این امر به حق امتیاز ویژه دولت در ضرب سکه ولی منجر شد. اصل این امتیاز معرفی فی (حق الزحمه) است که دولت به عنوان حق ضرب از جامعه می گیرد تا شمش های نگهداری شده توسط جامعه (مانند طلا) را به سکه تبدیل کند. بطور کلی دولت ها از زمانهای قدیم در خصوص صدور سکه دارای قدرت انحصاری بوده اند یا به این صورت که مجوز آن را در اختیار داشتند با به این صورت که خودشان آن را ایجاد می کردند

به نظر می رسد قدیمی ترین بنیانگذاران سیاست پولی کسانی باشند که پول ها را کم ارزش می ساختند به این طریق که دولت سکه ها را جمع آوری کرده و پس از ذوب کردن آنها را با فلزات ارزان قیمت تر ترکیب می کرد. به هر حال یا وزن سکه و با کیفیت آن به لحاظ عیار و خلوص تغییر می کرد. این عمل کاهش دادن ارزش پول در سالهای آخر امپراطوری روم در سطح گسترده انجام میشد، اما تکمیل آن در اروپای غربی به دوره های میانه اخیر برمیگردد. ساسمن (۱۹۹۳) توضیح می دهد چگونه در قرن ۱۵ میلادی پادشاهان فرانسه که قادر به جمع آوری مالیات به اشکال عادی تر نبودند از روش کاهش ارزش پول استفاده کردند و توانستند از پول کاهش یافته بعنوان یک مالیات توری برای تامین هزینه های جاری جنگ ۱۰۰ ساله با انگلستان استفاده نمایند. اگرچه کاهش ارزش پول شکلی از یک سیاست مالی به جای سیاست پولی بود، اما بعدها با استفاده از پول سپرده ای بعنوان مرحله ای از تکوین و توسعه بعدی سیاست پولی طرح ریزی شد.

ابزار سیاست پولی ابزار اصلی و اولیه سیاستی استفاده از نرخ تنزیل مجدد بود. عملیات بازار باز (خرید و فروش اوراق بهادار دولتی) ابتدا در دهه های (۱۸۷۰-۱۸۸۰) توسط بانک انگلستان ایجاد شد تا نرخ بانکی موثر را ایجاد نماید. یعنی نهاد های مالی را مجبور کرد تا وام بگیرند. سایر کشورها با بازارهای پولی کمتر توسعه یافته در مقایسه با بریتانیا از سهمیه بندی



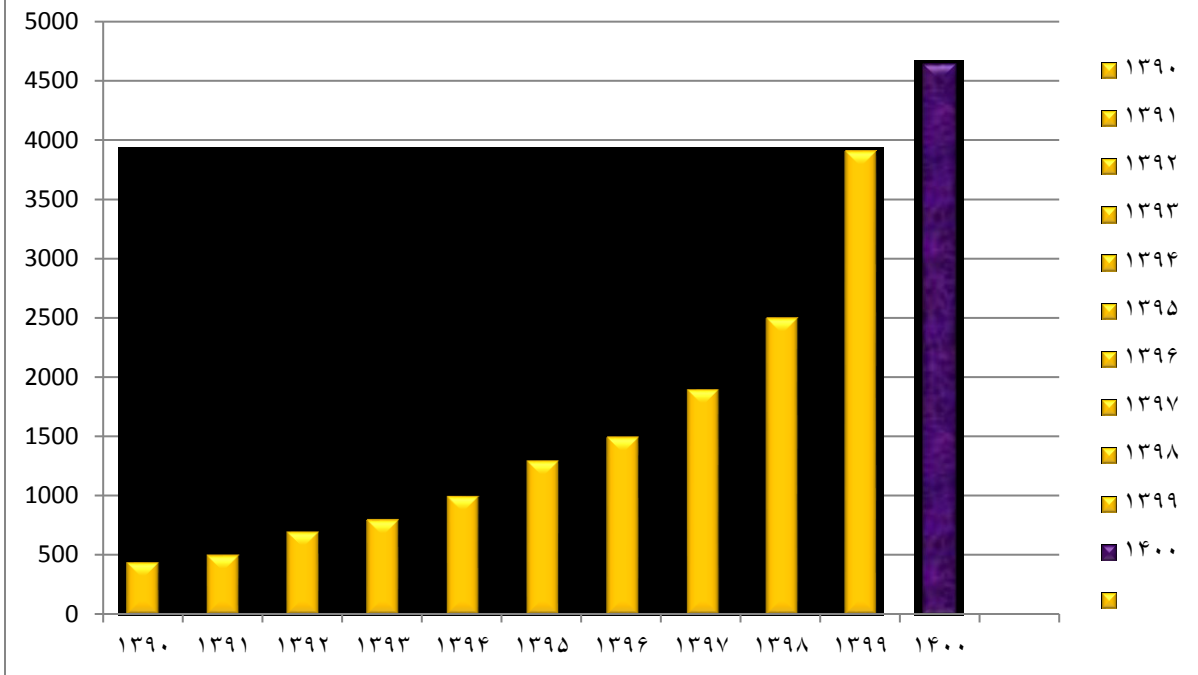
اعتباری (فرانسه) و عملیات سیاست طلا استفاده کردند تا امتیازات طلا را تغییر دهند و از جریان معمول طلا جلوگیری نمایند. در دوره جنگ فدرال رزرو تازه تاسیس شده نرخ تنزیل را بعنوان ابزار اصلی اش بکار برد، اما بعدها انتقاد شدید به دلیل استفاده از آن در کاهش تورم پس از جنگ جهانی اول و به این وسیله ایجاد یکی از بدترین رکودها در قرن ۲۰ فدرال رزرو به سمت سیاست بازار باز متمایل شده که همچنان این ابزار اصلی را اعمال می نماید. در دهه ۱۹۳۰ نیز فدرال رزرو تغییر ذخیره قانونی را آغاز نمود. سیاست فدرال رزرو در دو برابر کردن ذخایر قانونی در ۱۹۳۶ موجب شد به عنوان عامل رکود ساله ای (۱۹۳۷-۱۹۳۸) متهم شود (فریدمن و شوارتز، ۱۹۶۳) در دهه های ۱۹۳۰ و ۱۹۴۰ مقارن با تضعیف سیاست پولی استفاده فزاینده از انواع مختلف کنترل و مقررات از قبیل شرایط حاشیه خرید موجودی، کنترل های اعتباری منتخب بر کالاهای مصرفی با دوام و سقف های نرخ بهره به عمل آمد. مشابه این سیاست ها در جاهای دیگر نیز اتخاذ شد. بازگشت به سیاست پولی سنتی در دهه ۱۹۵۰ عملیات بازار باز را به تسلط قبلی خود بازگرداند.

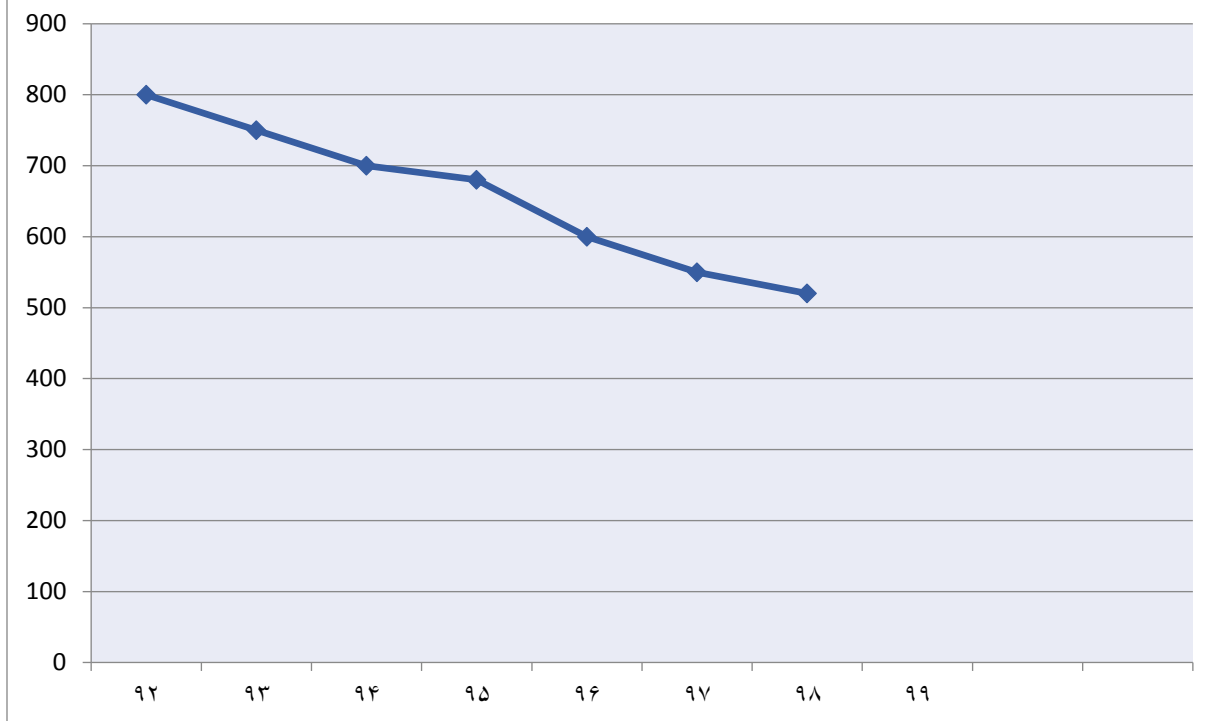
۳. یافته ها

با افزایش مبلغ وام ازدواج و ایجاد بدهی برای آنان باید آنها را در بخش های مختلف اشتغال و مسکن حمایت کرد. تصمیم مجلس مبنی بر افزایش مبلغ وام ازدواج با کف ۷۰ میلیون و سقف ۱۰۰ میلیون تومان باعث افزایش عرضه پول و در نتیجه رشد نقدینگی و تورم خواهد شد که به زیان اقتصاد می باشد. رشد بی رویه ی نقدینگی اثرات منفی خود را در حوزه مسکن خودرو و طلا و ارز نشان خواهد داد و قدرت خرید مردم را روز به روز پایینتر خواهد آورد در جامعه مشاهده شده است که افزایش نقدینگی همواره رابطه عکس با میزان رشد ازدواج داشته است که در نمودار های ذیل می توان به وضوح دید.



روند رشد نقدینگی و پیشینی آن در سال ۱۴۰۰ (هزار میلیارد تومان)





نمودار ۱- روند کاهشی تعداد ازدواج از سال ۹۲ تا ۹۸

* منبع: دفتر آمار و اطلاعات جمعیتی و مهاجرت سازمان ثبت احوال کشور

افزایش مبلغ وام ازدواج ناشی از سیاست پولی انبساطی که باعث تورم می شود را می توان در مشاهدات ذیل بطور کامل دید: دی ماه ۹۸ با افزایش وام ازدواج از ۳۰ میلیون به ۵۰ میلیون تومان در کمیسیون تلفیق موافقت شد اما آن زمانی که این افزایش تصویب شد هزینه تشکیل زندگی از جمله اجاره منزل و خرید لوازم خانگی به مراتب بسیار کمتر بود به گونه ای که فقط تا پایان بهار ۹۹ و خرداد ماه قیمت لوازم خانگی بین ۳۰ تا ۶۰ درصد گران شد بعد از آن در تابستان این روند گرانی ادامه یافت تا جایی که در پایان شهریور ماه تورم کلی لوازم خانگی محاسبه شده از فروردین ماه ۹۹ یا اسفند ۹۸ تا شهریور ۹۹ به بیش از ۱۰۰ درصد طبق اعلام مرکز آمار در شهریور ماه ۹۹ خانوارهای کشور بطور میانگین ۳۴ درصد بیشتر از شهریور ۱۳۹۸ برای خرید یکی در مجموعه کالا و خدمات یکسان هزینه کرده اند. اما تورم واقعی اقلام و کالاهای مصرفی خانوار در این بازه زمانی یکساله خیلی بیشتر از این اعداد به نظر می رسد. اگر ریز قیمت لوازم خانگی را برای تشکیل یک زندگی مشترک در نظر بگیریم یک یخچال فریزر ایرانی حدود ۸ میلیون تومان اجاق گاز فردار ایرانی هم حدود



7Th International Conference on Management, Accounting and Economic Development

September 20, 2021

Research Center for Islamic Contractual and Virtual Universities (CICVU)

Kosar University
Advancing Islamic Research and Technology

۴ میلیون تومان لباسشویی ایرانی ۵ میلیون تومان یک دست مبلمان ساده ۶ میلیون تومان. تخت و سرویس خواب ۴ میلیون تومان و دو تخته فرش ۵ میلیون تومان و تلویزیون ۴ میلیون تومان و جارو برقی ۲ میلیون تومان . به همراه سایر وسایل خرده ریز حدود ۵۰ میلیون تومان میشود اما این مبالغ با احتساب اجناس ایرانی محاسبه شده است که اگر این کالاها را با برند خارجی در نظر بگیریم حدود ۳ تا ۴ برابر خواهد شد. اگر هزینه مراسم عروسی و خرید طلا که اکنون حدود یک میلیون و ۴۰ هزار تومان است و لباس عروس را فاکتور بگیریم یک وام ۵۰ میلیون تومانی فقط خرید لوازم خانگی را پوشش میدهد اما رهن خانه هم معضل دیگر زوج های جوان برای تشکیل زندگی است.



حداقل حدود قیمت	نام کالا	ردیف	حداقل حدود قیمت	نام کالا	ردیف
۱ میلیون تومان	اتو	۱۰	۸ میلیون تومان	یخچال فریزر	۱
۲ میلیون تومان	غذا ساز	۱۱	۴ میلیون تومان	اجاق گاز فردار	۲
۲ میلیون تومان	ظروف غذا خوری	۱۲	۵ میلیون تومان	لباسشویی	۳
۵۰۰ هزار تومان	سرویس قاشق و چنگال	۱۳	۶ میلیون تومان	مبلمان ساده	۴
۷۰۰ هزار تومان	سرویس قابلمه ایرانی	۱۴	۴ میلیون تومان	تخت و سرویس خواب	۵
۵۰۰ هزار تومان	سرویس پلاستیکی آشپزخانه	۱۵	۵ میلیون تومان	دو تخته فرش	۶
۵۰۰ هزار تومان	تلفن	۱۶	۴ میلیون تومان	تلویزیون	۷
۲ میلیون تومان	وسایل خرده ریز	۱۷	۱ میلیون تومان	پنکه	۸
			۲ میلیون تومان	جارو برقی	۹
۴۹ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان			جمع کل		



۴. جمع بندی و نتیجه گیری

به طور کلی عمده ترین اهداف سیاست پولی در اقتصاد را می توان: (۱) تثبیت سطح عمومی قیمتها (۲) ایجاد تعادل موازنه پرداختهای خارجی (۳) تسریع رشد اقتصادی (۴) ایجاد اشتغال کامل (۵) توزیع عادلانه در آمد به شمار آورد. مسئله مهم و قابل توجهی که در اهداف سیاست ها باید به آن اشاره نمود، مسئله اولویت اهداف نامبرده شده در رابطه با اجرای سیاست های پولی می باشد. چرا که دستیابی به کلیه اهداف فوق الذکر به طور یکجا، بسیار مشکل است و فقط در بعضی از موارد استثنایی امکان دسترسی به کلیه اهداف در یک زمان امکان پذیر است. بنابراین اکثر کشورها ناگزیرند با تعیین اولویت ها در بین اهداف سعی نمایند که به یک یا چند هدف دسترسی یابند. برای مثال اگر هدف مبارزه با تورم باشد. یعنی اولویت به مسئله ثبات قیمت ها داده شود. این امر به این مفهوم است که ممکن است. در دستیابی به این هدف، سایر هدف ها را برای مدتی مد نظر قرار نداده باشیم. چرا که استفاده از سیاست انقباضی به منظور مبارزه با تورم ممکن است منجر به افزایش بیکاری گردد. بنابراین، بین دو هدف، اولویت به ثبات قیمت ها داده شده است. امروزه هزینه ناشی از تورم بر کسی پوشیده نیست. به همین دلیل است که ثبات قیمت ها و جلوگیری از تورم از جمله اهداف مهم اقتصادی در کشورهای جهان بویژه در دو دهه اخیر می باشد. زیرا افزایش سطح قیمت ها موجب نا اطمینانی در اقتصاد می شود. به عنوان مثال وقتی که در اقتصاد تورم وجود دارد، تصمیم گیری ها در مورد آینده را از جانب مصرف کنندگان، تولید کنندگان و دولت با مشکل مواجه می سازد. تورم بالا و بی ثبات موجب اختلال در نظام تخصیص قیمت ها و برهم خوردن توزیع درآمد در جامعه میگردد. بی ثباتی قیمت ها نه تنها موجب خدشه دار شدن اعتبار سیاستگذاران کلان اقتصادی، به ویژه بانک مرکزی می شود، بلکه تداوم آن می تواند موجب بی ثباتی سیاسی گردد. بنابراین اولین و مهمترین هدف سیاست پولی همانا ثبات قیمت ها است.



فهرست منابع

- ۱- هاشمی دیزج، عبدالرحیم (۱۳۹۶) سیاست های پولی و مالی
- ۲- اچ برانسون، ویلیام (۱۳۹۷) تئوری سیاست های اقتصاد کلان، چاپ بیست و سوم تهران ترجمه عباس شاکری
- ۳- محتشم دولتشاهی، طهماسب (۱۳۷۳) مبانی علم اقتصاد
- ۴- مرکز آمار ایران
- ۵- بیابانی، جهانگیر (۱۳۸۸) اقتصاد پولی
- ۶- سالم، بهنام تاریخچه سیاست پولی، مجله اقتصادی ماهنامه بررسی مسائل و سیاست های اقتصادی شماره ۶ و ۷ شهریور و مهر ۹۱ صفحات ۸۱-۹۲